

Бакша Нимбушов передает Ячимовичу приготовленный казаками-калмыками шелковый тибетский шарф-хадык.

У всех собравшихся поднятое настроение и многие утирают слезы. М. Ячимович — простой человек и говорит, что он отвечает по „селячки“ (как простолюдин):

— Я видел, как вы работали, как десять лет трудились в поте своего лица, как собирались молиться в частный дом, как вы страдали, не имея своей церкви, и вот вам мой дар. Вы заслуживаете его, как честные, добрые люди. А ваш подарок, я и за миллион не отдам.

Др. Хара-Давн: Я напомню вам недарнее прошлое. Почему казаки и калмыки в своей массе не примирились с большевиками — потому, что они были сильны искони веком бытовыми узами и религией в ее „бытовом исповедании“, уважении старших в семье, в роде, в станице, народе и в государстве. И это всегда яв-

ляется основой крепости Государства. Наше горячее желание скорейшее освобождение нашей Родины и ее возрождение. Пожелаем, что бы она была крепкой как внутри так и вовне.

Б. А. Кундрюцков: — Я буду говорить от лица студенческой станицы, являясь на этом торжестве заместителем нашего станичного Атамана. Мы — молодежь с острым любопытством следили за вами, братья калмыки, как вы, объединившись духовно, дружно принялись за работу по возведению вашего храма, будущего оплота вашей духовной и культурной жизни. Мы видели и знаем, сколько трудов было положено вами, начиная с полк. А. А. Алексеева и кончая последним калмыком. И мы, только мы — казаки, можем гордиться вашим религиозным подвигом с той радостью и с тем же воодушевлением, с каким гордитесь вы. Много лет тому назад мы гордились тем, что вы пришли к нам, стали казаками и с тех пор нас связали креп-

Богослужение калмыцких бакшей в день освящения храма.

чайшие кровные узы. За единство казака и калмыка. выпьем мы нашу чару. Пусть будет оно крепко как алмаз, на вечные времена.

Е. А. Букановский: — Митрополит московский Платон сказал: „все религиозные перегородки не доходят до самого Неба“. Этим он указывал на то, что Бог стоит выше наших убеждений или верований. Со своей стороны, я напомню вам о труде вашего собрата Др. Хара-Давана — „Чингис-Хане“. Он своей книгой напомнил вам, о том времени, когда вы владели всей Азией и частью Европы, он напомнил вам вашу великие и славные времена, принадлежащие сейчас истории. Вы сильны были в прошлом, сильными будете и в будущем. Приветствую вас в лице ваших интеллигентных, передовых эмигрантов-калмыков.

Г. А. Вдовенко: — Может речь моя и не понравится, но я привык говорить правду открыто в глаза. Судьбы Калмыков тесно связаны с судьбами Казачества. И чего достигнет Казачество, того достигнет и Калмыцкий народ. А Казачество всегда стремилось к Вольной Воле и Свободе. Так за эту Вольную Волю, за Свободу Казачества и Калмыцкого Народа я поднимаю бокал.

Только в пятом часу гости стали расходиться.

Калмыцкие торжества 13-го декабря.

С утра уже в Хуруле шла длительная служба. Была торжественная церемония освящения самой статуи Будды. Служба тянулась вплоть до обеда. После нее в помещении Храма собрались одни калмыки-казаки, где и провели время за своими национальными блюдами и радостными разговорами. Все были полны надеждами на будущее и кажется Храм явится самым прочным фундаментом к еще большей спайке, к еще большему их единению.

(Соб. Кор.).

Среди калмыков в Париже.

В этом году в жизни большинства колоний калмыцкой эмиграции наблюдается довольно отрадное явление. Почти все начинают чувствовать и сознавать необходимость быть организованными. Так, например, вслед за существующими калмыцкими организациями в Лионе, Монпелье и Гренобле, появился и „Союз Калмыков в Париже“, с кассой взаимопомощи при нем. Цель учреждения кассы — поддержание своих членов, в случае острой безработицы, болезни и других несчастных случаев путем выдачи взаимобразных или безвозвратных ссуд. Председателем „Союза калмыков в Париже“ избран Ляджа Цеденов, помощником его Бальжир Бевиннов, секретарем Санжа Васильев, казначеем Морхус Балинов. Ревизионная комиссия составлена из: Петра Моркова, Бембе Кутушова и Эрдне Цеденова.

Одним из первых шагов молодого союза была организация устройства совместного празднования „Зула“ с соблюдением национальных и религиозно-традиционных особенностей. Был нанят зал в одном из отелей, где была зажжена общая лампада, было отслужено общее молебствие, по окончании которого все собравшиеся откушали общую трапезу.

Первое приветственное слово сказал священник Денисовского хурула Молун Басанов, который объяснил милым собратям о значении и происхождении праздника „Зул“ и высказал добрые пожелания на будущий год. За ним, с речами на калмыцком языке, выступали: Председатель союза Л. Цеденов, П. Джамбинов, Б. Шаррапов, Б. Кутушов, И. Басанов, Х. Улашкин и С. Джалкаев.

После обеда, прошедшего весьма оживленно, отличные гармонисты-виртуозы М. Шаржиков и П. Джамбинов дали возможность собравшимся подоль позабавиться танцами.

Такої семейний спосіб празднування хоть на миг оторвал нас от суровой действительности и мысленно перенес нас в наше памятное прошлое, когда после своеобразно-красивого ночного служения в хоруле с тысячами лампад, мы проводили этот праздник в кругу „народа“ среди наших робких, чернооких, стройных девиц и шустрых молодаск.

В заключении не могу не поблагодарить редакцию „Вольного Казачества“ за аккуратно присылаемые номера журнала. При чем, почти в каждом номере с удовольствием вижу что-нибудь и про калмыков и их жизнь. Это показывает работу наших собратьев в составе Вольного Казачества и то, что Вольное Казачество уделяет и нам-калмыкам свое внимание. Сведения, которые появляются на страницах Вольного Казачества, особенно по национальным вопросам, не могут не быть интересными и полезными для нас. А потому, — да здравствует Вольное Казачество!

Хальмак-Парижанин.

У Сан Павло.

(Из козачих „Одиссей“).

Ви певно чули або читали про великий город у Бразилії Сан Павло (Снятий Павло)? Дивелось і нам, кубанцям (було нас 5 чол.) побувати у цьому славному городі.

Коли нам надокучила праця на фазенді (кавяній плантації), то ми, зібравши грохи грошей, поїхали шукати щастя до Сан Павла. Приїхали поїздом. Спочатку перебували в готелі, а потім на окраїні города знайшли невелику свобідну кімнатку (була колись крамниця) і там й засталися на довгий час. На другий день ми розбрились по городі відшукувати праці.

Великі кам'яні будинки, склепи, театри, кіна, автомобілі, фабрики, лісопилні, чудові парки, каварні, готелі, трамваї, метушня людей — зліпті оце все до купи і буде щось похоче на гор. Сан Павло.

Над вечір походилися. Нема праці. Кецько.

На другий день знову пішли. Закоджу до одної фабрики, де виробляли цукерки, мармеляду, та консервували овочі. Питаю праці. Є. Боже, як же я був угішився! Не йшов, а біг до своєї хати, щоб скорше про це повідомити товаришам. Всі були вже дома.

— Ну, що? — питають мене.

— Є!

— І ми також знайшли. Зантра підемо носити цеглу. Будують велику хату, на кілька повертів. І знаєте хто доглядає за робітниками?

— А звідки ж я можу знати? — відповів я.

— Донський козак інженер Попов. Хоч сам він по португальські кумекає гірше нас, але фах (спец) — велике діло. А ви-ж яку знайшли роботу? — Я сказав.

Працюємо. Хлопці несуть цеглу, а я на фабриці.

Господарь фабрики, побачивши мою скалічену ліву руку, дав мені легку службу „замітайла“. Зранку до вечора все замітаю. Чи є, чи нема сміття у фабриці, а я все замітаю.

Пройшов місяць. Видають робітникам платню. Дістав і я щось по пів доллара в день. Бачу, що з таким заробітком в городі не виживу.

Я покинув „істи цукерки“ та пішов до своїх хлопців носити цеглу. Там платили трохи більше. Робили все: носили цеглу, вапно (зв'язку), пісок, дошки etc., але... живуть козаки у городі!

Було це вже по денній роботі, коли підїхав до нашої будівлі тягаровий трамвай та й скинув пісок на вулиці. Робітники, в тім числі й я, почали пісок накидати на тачки та возити на подвір'я. Я звернув увагу, що де-які пани, коли проходили поза мене, то чогось затримували свій хід і дивилися особисто на мене. Хотілося геднути лопатою такого пана по спині, щоб він не витріщав очей.

— Бідний, як він може працювати з такою рукою! — якось долетіло до мене в португальській мові. Тепер я все зрозумів...

Біля тієї хати, що ми будували, одного разу сиділи ми під складеними дошками. Коли це дошки похилилися і падають на... нас! Дошки мене добре потовкли і перебили кість правої руки коло долоні. Других робітників також потовкли, але все ж костей не доладало.

Цілий місяць не ходжу на роботу, а потім знову почав учищати. Назначили мене якось сторожем будинку!

Знайшлися люде, які порадили мені через суд шукати відшкодування за перелом руки. Справа опинилася в руках адвоката. Стративши по-дурному кілька мільреїв, я покинув свою службу та знайшов собі працю знову на фабриці.

Якось був я навчився виробляти штучні овочі (искусственные фрукты) і хотів з цього хліб їсти, та не довелося. Овочі виходили дуже гарні, але не було у мене, мовляв, торговельної жилки. Бувало винесу свій крам на вулицю та й стою, як дурень: ані лари в уст! Люде проходять, дивляться та дивуються, що я зімою маю на продаж свіжий виноград, груші, яблука, персики, то-що.

Один якийсь панок захотів був покоштувати винограду та, не сказавши мені ані слова, хоп за зерно винограду!

— Що за виноград це за такий проданте, що я не можу одірвати навіть бубинки покоштувати? — здивований пробубонів він до мене в португальській мові.

— Та то штучний, — пояснив я йому.

— А-а!... — тай пішов.

Щоб ти луснув! Аби ти знав кілька я коло нього напруцювався (поколов собі пальці дротом!) то ти певно купиє-би...

Я знервований пішов до дому і більше вже не продавав винограду.

Карнавал у Бразилії — це наша масляниця з смашними варениками. Але бразиліяне не мають ніякого поняття про наші вареники; а що вже про наш козацький борщ, то й не згадую...

Так ото ж карнавал у Бразилії — велике свято, що тягнеться три дні. Багаті і бідні, всі просто дуріють. Для карнавалу видумують всякі одяги; одягаються чортами, звірями, смертю з косою і в різкі виші кумедні одяги. Від фотетних стрілів (наші фейверки) аж голова болить. По головних вулицях рухається море голов, а між ними тягнеться безперервна низка автомобілів; грають музики. На третій день, у півночі, коли кінчається карнавал, по головних вулицях проїздять чудово прибрані вози. Господареві найоригінальнішого воза, як мені говорили, дається нагорода у висоті 20.000 мільреїв.

Бачив і я цей карнавал. На третій день карнавалу почав іти дощ. Я накинув на себе бурку, надів білу шапку та й пішов на одну з головних вулиць. І що-ж ви гадаєте, що може я не звернув на себе уваги? Повні кишени приніс до дому воздушних поцілувань, які мені щедро сипали гарні панночки в автомобілів! Правда, лише одна якась стара баба злякалась, коли раптово виткнулась з-за вугла вулиці та побачила мене в бурці.

— Мати Божа!... чорт!... чорт!... — почала кричати. Та цур їй, старій бабі, — хай їй Бог простить.

У глупу ніч почали рухатися карнавальські вози. Ось, наближаються до мене. На переді їде парубок у звичайному чорному одязі і грає на сурму; за ним рухається кавалерія: в пів сотні ваничів у чорних одягах та в пів сотні панночок-амазонок. Грає духовна музика. Поволі проїдають яких в 20 возів. Боже, які-ж то були гарні та химерні вози!...

Комусь стукнуло до голови з емігрантів організувати хор. Попали й ми — кубанці — до цього хору. Найкраще у нас виходили пісні: — „Ой на горі та жевці жнуть“, та „Кину кужель на поляцію“, з танцями. Виступали у національних українських одягах під маркою „козаків“. Був навіть у хорі один танцюрист а